

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• FOR RELIGION OG KULTUR •

77. ÅRGANG

25. SEPTEMBER 1965

A V I N N H O L D E T :
BROBYGGEREN - GJENSYN MED RONALD FANGEN - KIR-
KEN OG DE MODERNE VÅPEN - FILM - BLIKK PÅ TIDEN
UTLANDET

NR
18

NESTE NUMMER UTKOMMER 9. OKTOBER 1965

AV KIRKENS LIV

Uken 26. sept.—2. okt.

16. SØNDAG EFTER PINSE

Epistel: Ef. 3, 13—21.

Evangelium: Luk. 14, 1—11.

Når vi leser dagens epistel hvor Paulus ber inderlig for menigheten i Efesus, føler man nesten trang til selv å få være med i denne bønn. At også vi måtte være rotfestet i Kristi kjærlighet, den som overgår all forstand. Den samme kjærlighet som tvang Kristus til å helbrede et stakkars, sykt menneske midt på sabbaten, til tross for at han var klar over hvilken kritikk han derevd ville møte. Uforferdet av de skriftlærdes dom, nøyde han seg ikke bare med å bryte hviledagens lov ved å gjøre mannen frisk, men kort stund efter sa han også sin hjertens mening om dem som for all pris ville ha de fornemste plassene ved bordet. Hvor han må ha lidd over menneskenes smålighet og manglende omsorg for hverandre. Han som, hvis det gjaldt et annet menneskes vel, overså «skikk og bruk» og satte alt inn i sitt rette perspektiv — for selv å «bo ved troen i våre hjerter slik at vi skulle være istand til å fatte hva bredde og lengde og dybde og høyde der er».

MANDAG: *Kosmas og Damian*, martyrer. De var brødre og leger begge to og nevnes i Messens canon.

TIRSDAG: *Wenceslas*, martyr og hertug av Bøhmen († 929).

ONSDAG: *Erkeengelen Mikael* har gjerne vært betraktet som englenes fører i deres kamp mot de onde makter.

TORS DAG: *Hieronimus*, prest og kirkelærer († 420). Ved siden av Augustin, som han i flere henseender var i bitter strid med, er Hieronimus en av Vesterlandenes store kirkefedre. Hans navn er særlig knyttet til oversettelsen av Bibelen til latin, den som vi kaller Vulgata.

FREDAG: Ferialdag.

LØRDAG: *Verneenglenes fest*. Den er av meget senere dato enn Mikael's fest. Den minner oss om den omsorg Gud og hans engler omgir oss med.

Uken 3.—9. okt.

17. SØNDAG EFTER PINSE

Epistel: Ef. 4, 1—6.

Evangelium: Matt. 22, 34—46.

Vi er gått inn i Konsilets fjerde sesjon, og intet ville vel ligge dette kirkemøtets tanke nærmere enn å be med Paulus som i dagens epistel, at vi tåler hverandre i kjærlighet og legger vinn på å bevare Åndens enhet i fredens samband. — En Herre, én tro, én dåp, én Gud og alles Far.

Det det gjelder er å være glade i hverandre — det er kristendommens første og største bud og Kristi ubetingede svar i dagens evangelium. Så enkelt — og så vanskelig. Det er selve utspringet av vår kjærlighet til Gud — den ene Herre som er over alle og gjennom alle og i alle. Det er vår første oppgave, ja, mer enn det — det er vårt kall.

MANDAG: *Frans av Assisi*. Ingen har vel tatt Kristi etterfølgelse så på ordet som «Den fattige fra Assisi». Og få av helgnene har vel i den grad vært til inspirasjon for diktning og malerkunst. Hans liv er vel kjent, og hans etterfølgere, fransiskanerbrødrene, fortsetter Frans' virke også flere steder her i Norge († 1226).

TIRSDAG: Ferialdag.

ONSDAG: *Bruno*, Kartesuserordenens grunnlegger († 1101). Det er hans orden vi kan takke for at eneboerkallet har holdt seg levende i Vest-Europa.

TORS DAG: *Vår Frue av rosenkransen*. Hun feires faktisk hver dag i denne måneden i alle kirker hvor rosenkransen blir bedt i fellesskap. Det er en del av Kirkens liv at vi efter evne deltar i oktobermånedens andakter.

FREDAG: *Birgitta*, enke. En av de få nordiske helgner som ikke bare feires her hjemme, men i hele Kirken. Hun spilte også en stor rolle for hele Den Katolske Kirke ved sin myndige opptreden ved pavehoffet.

LØRDAG: *Johannes Leonardi*, bekjenner. En av de mange helgner som viet sitt liv og sin gjerning til oppdragelse av fattige barn († 1609).

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER	Stille messe	Høymesse
OSLO: <i>St. Olavs kirke</i> , Akersveien 5. Biskopen og prestegården 42 52 87. Sogneprestkontoret 41 41 61	7.00 9.00 9.45 og 19.00	11.00
<i>St. Hallvard kirke</i> , Fransiskanerne, Urtegt. 29, tlf. 68 08 68	8.30 19.00	11.00 —
<i>St. Dominikus kirke</i> , Dominikanerne, Neuberggaten 15, tlf. 55 07 71	8.15 9.00 11.30	10.00 —
<i>Vår Frue Villas kapell</i> , Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 55 81 21	8.30	—
<i>Grefsen kapell</i> , Glads vei 23, tlf. 212355	9.30	—
<i>Lunden kapell</i> , Trondheimsveien 309, tlf. 21 25 87	—	9.00
ARENDAL: <i>St. Franciskus kirke</i> , Tyholmen, tlf. 22 209	8.00	11.00
BERGEN: <i>St. Pauls kirke</i> , Christies gt. 16, tlf. 15 410	8.00 9.00	11.00 —
<i>Vår Frue kirke</i> , Helleveien, tlf. 56 245	9.30 19.00	— —
DRAMMEN: <i>St. Laurentius kirke</i> , Cappelensgt. 1, tlf. 83 20 19	8.30	10.30
FREDRIKSTAD: <i>St. Birgitta kirke</i> , Kongens gt. 9, tlf. 11 438	9.00	11.00
HALDEN: <i>St. Peters kirke</i> , Kristian V's pl. 1, tlf. 1168	8.00	10.45
HAMAR: <i>St. Torfinns kirke</i> , Torvgt. 113, tlf. 23 751	8.30	11.00
HAUGESUND: <i>St. Josefs kirke</i> , Haralds gt. 21, tlf. 3195	8.30	11.00
HØNEFOSS: <i>St. Theresia kirke</i> , Vesterngt. 5, tlf. 266	8.00	10.30
KRISTIANSAND S.: <i>St. Ansgar kirke</i> , Kirkegt. 3, tlf. 24 225	8.00	10.30
LILLEHAMMER: <i>Mariakapellet</i> , Weidemannsgt. 3, tlf. 52 550	—	10.00
LILLESTRØM: <i>St. Magnus kirke</i> , Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85	8.30	11.15
MOSS: <i>St. Mikael's kapell</i> , Ryggeveien 24, tlf. 3388	—	11.00
PORSGRUNN: <i>Vår Frue kirke</i> , Sverres gt. 26, tlf. 50 793	7.45	10.45
SARPSBORG: <i>St. Olavs kapell</i> (1. og 3. søndag) O Haraldssonsgt. 49, tlf. 53 765	17.30	—
STABEKK: <i>Maria kirke</i> , Nyveien 17, tlf. 53 77 35	8.30	10.45
STAVANGER: <i>St. Svithun kirke</i> , Dronningensgt. 8, tlf. 25 534	8.00	10.30
TØNSBERG: <i>St. Olavs kirke</i> , Sandefjordgt. 1, tlf. 11 949	8.00	10.45
TRONDHEIM: <i>St. Olavs kirke</i> , Prinsensgt. 2a2. Biskopen og prestegården tlf. 21 214	8.45 19.00	11.00 —
<i>St. Elisabeth hospital</i> , Ila, tlf. 21 671	6.15	—
KRISTIANSUND N.: <i>St. Eysteins kirke</i> , Flintegt. 5, tlf. 2779	8.00	11.00
LEVANGER: <i>St. Torfinns kirke</i> og <i>St. Eysteins sykehjem</i> , Jernbanegt. 29	8.30	11.00
MOLDE: <i>St. Sunniva kirke</i> , Parkveien 23, tlf. 51 467	8.30	11.00
ÅLESUND: <i>Vår Frue kirke</i> , Nørvesund, tlf. 7558	8.30	11.00
TROMSØ: <i>Vår Frue kirke</i> , Storgt. 94. Biskopen og prestegården, tlf. 3604	8.15	10.30
<i>St. Elisabeth hospital</i> , Mellomveien 15, tlf. 2101	6.20	—
BODØ: <i>St. Eystein kirke</i> , Hernesveien 22, tlf. 21 783	8.15	10.30
HAMMERFEST: <i>St. Mikael kirke</i> , Salsgt. 52, tlf. 1447 (1. VII—31.VIII (St. Elisabeth Institutt, tlf. 1392)	19.00 8.00	10.30 10.30
HARSTAD: <i>St. Sunniva kirke</i> , Skolegt. 4, tlf. 1205	8.00	10.30

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Redaksjon: Hallvard Rieber-Mohn (ansvarshavende) og Åge Rønning.

Redaksjonens adresse: Neuberggaten 15, Oslo 3.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo.

Kontortid: 9—16. Lørdag: 9—14. - Tlf. 42 31 70.

Boligtelefoner: Redaksjonen 55 07 71.

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene). Kr. 20 pr. år - Kr. 10 pr. ½ år. Utlandet kr. 24.

Annonser: 10 dager før utg.dagen (se nederst på omslagssiden). 24 nummer årlig. - Postgiro 153 21.

BROBYGGEREN

En av pavenes aller fineste, klassiske og sjelden brukte titler er *Pontifex Maximus*. De latinske ordene står rent bokstavelig for «Den store brobygger» — hvilket slett ikke er noe dårlig navn på kristenhetens høyeste presteembede. Den forrige innehaveren av det embedet — *Angelo Roncalli* — var en mann som millioner og atter millioner innenfor og utenfor Kirken syntes de kjente og umiddelbart forsto. I mange ting var det bare et inntrykk — også Johannes XXIII var et langt mer sammensatt og spenningsfylt menneske enn myten gjorde ham til. Men det rammet verdensopinionen som en overraskelse av stor virkning: Forståelsens nøkkel til en paves hjerte og sinn.

Hans efterfølger — *Giovanni Battista Montini* — har mer og mer vært omtalt som den «gåtefulle», i pressemeldinger og kommentarer verden over. Det har ikke bare personlige grunner — at Paul VI.s subtile, samvittighetsfulle intellekt har avløst Johannes XXIII.s raske, impulsive intuisjon. Det er visst også et spørsmål om ulike historisk misjon: Johannes trakk opp nye veier for Kirken. Paul må sørge for at der er broer som bærer — han er *pontifex*. Det er en like stor og viktig gjerning i Kirkens liv. Og i mange henseender er den vanskeligere.

Rom har igjen grundig dementert ryktene om at paven skulle være syk, selv om alle vel kan regne seg så noenlunde til presset og tyngden ved hans ansvarsfulle gjerning. Enhver kan nemlig usynlig titte over pavenes skulder og se hva som ligger på Brobyggerens arbeidsbord. Det er såmenn nok til å reise en forbønnens vakt om denne mann. Der er Kirkens «indre affærer» — den ansente kamp for konsilet, for enheten i en tid med store spenninger, og for myndigheten i en tid da mangt oppløses. Pave Paul «kollektiviserer» dette knugende ansvar — det er meningen med det «senat» — den internasjonalt valgte biskopssynode som han bebudet i sin åpningstale for konsilets 4. sesjon i Peterskirken 14. september. Det er en modig, og uhyre betydningsfull reform.

Der er også vekten av Kirkens «ytre affærer» — gjen-speilet ganske særlig i Paul VI.s utrettelige omsorg for verdensfreden. Det India, hvis fredsmisjon han priste under sin reise til Bombay i fjor, har nær satt hele Asia i flammer og bragt verden til randen av en 3. verdenskrig. Og de lange, vanskelige forhandlinger med de øst-europeiske diktaturene har hittil gitt magre resultater — de kommunistiske regimers oppfatning av «dialogen» synes å være, at Kirken skal spenne av, mens de selv strammer til. Pavenes klare tale i Roms katakomber nylig, om at forfølgelsene er et faktum, og at de fortsetter, har i disse dager bragt russisk vrede over hans hode.

Den 4. oktober taler pave Paul i de Forente Nasjoner, i skyskraperen på Manhattan. Det er visst med tungt hjerte. Blir den hørt, hans inntrengende bønn om at stor-

maktene i hvert fall begynner å konvertere sine svimlende våpen-budsjetter til utviklingshjelp og konstruktiv medmenneskelighet?

«Dette er deres time og mørkets makt», sa Kristus til voldsmennene i Gethsemane. Er det forspillet til hele menneskehetens siste agoni vi i dag er vitne til? Gjennom den kristne humanitet og internasjonale rettskultur som har båret pavenes fredsappeller i vårt århundre er der forlengst slått en nagle av stål — politikken er blitt mer og mer totalitær og krigen mer og mer total, i den verden som er menneskenes hjem. Hele slektledd lever nå sine liv i fortrolighet med avgrunnen og ut-slettelsen. FN's skjebne minner mer og mer uhyggelig om Folkeforbundets — brobyggernes tall svinner inn.

Kristus — han som Pilatus kalte «Mennesket» — sa engang til sin vaklende klippe, Peter: «Simon, Simon! Satan krevde å få dere i sin makt, for å sikte dere som hvete; men jeg har bedt for deg, at din tro ikke må svikte! Styrk dine brødre!»

Dét er en bønn som aldri må forstumme i Kristi kirke. I dag skrives et nytt og merkelig kapitel i historien om Gud og Verden — en studie i Allmakt og avmakt. Det kristne nærvær i dette drama hviler som et kall og en forpliktelse på hvert eneste kristenmenneske — en bærer som det skulle være av troen, håpet og kjærligheten. Og fremst i dette brødreleg: En brobygger, svimmel som oss andre, utspent mellom angsten og tilliten, fortvilelsen og håpet, desillusjonen og kjærligheten.

Kristus lovte selv de svakeste av sine venner Guds Ånds hjelp når de trådte frem for denne verdens mektige. Brobyggeren Paul vil trenge den sårt, i tiden som kommer.

HRM.

Pave Paul — en «fredens ambassadør» — med Indias statsminister Shastri.

GJENSYN MED RONALD

EN KRISTEN KULTURARBEIDERS TANKER

Ronald Fangen fotografert om morgenen 24. juni 1941 på Ullevål Sykehus, der han den siste tiden av sitt fangenskap hadde ligget syk, under streng politibevoctning. Nå er den teksten som bragte ham innenfor murene under okkupasjonen kommet med i en god essay-samling.

Et stort antall nålevende nordmenn har kjent og holdt av dikteren *Ronald Fangen*, og har tilsvarende mange minner om ham. Undertegnede har bare ett. Det er til gjengjeld levende, meningsfullt og fra en merkedag i Fangens liv. Den 24. juni 1941 befant jeg meg som sommergjest i prestegården på Ringsaker — prestens sønn var min skolekamerat. Ut på ettermiddagen ble vi ropt inn fra haven: Ronald Fangen skulle komme. Ikke fra sitt hjem Duusgård i Veldre, noen kilometer borte. Men fra Oslo, der han siden mai 1940 og like til samme dags morgen hadde sittet arrestert, og båret sykdom, enecelle og prøvelser med tappert sinn. Jeg mener å huske at han la veien om prestegården for å be oss telefonere hjem, så ikke ankomsten ble for brå.

Han var nøyaktig som på bildet over disse linjer, i en lys dress og uten slips (hadde vokterne glemt det?) mager og dratt i ansiktet, men rank og spenstig. Det var en levende legende som trådte inn i prestegårds-stuen — arrestasjonen av den første fremstående norske åndsarbeider under okkupasjonen hadde vakt voldsom oppsikt og forargelse. Og foranledningen — Fangens artikkel «Om troskap» i Berggravs tidsskrift «Kirke og Kultur», der han behendig, klokt og alvorlig vendte Fichtes berømte taler «til den tyske nasjon» under Napoleons okkupasjon mot den nye okkupant i Norge — var kjent, lest og sitert i vide kretser.

Det var en glad mann som kom oss i møte, oppspilt, ja *beruset* av frihet. Han kunne ikke sitte stille, men gikk ivrig frem og tilbake på gulvet i det store rom — fra hans munn kom en jublende enetale avbrutt av latter. Hans fabelaktige hukommelse løp løpsk — vi fikk ordrett hele avsnitt av Nils Kjærs «Epistler», som om nettopp

viddet hos denne litterære flanør var selve krydderet på erfaringen av å være fri igjen. Det var et uforglemmelig glimt av et varmt, vibrerende menneskesinn i skyggen av en stor og overstått prøve — Fangen hadde for et helt folks øyne levet hva han hadde skrevet.

FRA THEATERCAFEEN TIL PREKESTOLEN

Minnnet blir lys levende over det prektige utvalg av Fangens essays som nå, i magister *Carl Fredrik Engelstads* meget kyndige redaksjon er utkommet på Gyldendal Norsk Forlag. Norsk essayistikk har hatt blendende artister — foruten Kjær kan en trygt minne om linjen fra Garborg og Hamsun til Johan Borgen og Sigurd Hoel. Fangen kan og skal ikke måles med dem — hans prosa briljerer nær sagt aldri. Den er alvorstung, en og annen gang omstendelig. Men den griper ved sin ofte lykkelige forening av kunnskaper og verdiglede — det etiske hos denne høyt kultiverte åndsarbeider utarter aldri til tørr moralisme, men er uttrykk for et overskudd, en rikdom som innordner seg under de største menneskelige sammenhenger. Ronald Fangen er et strålende eksempel på hva *Sigrid Undset* mener, når hun etsteds fastslår, at å være kultivert er ensbetydende med å vite seg forpliktet.

I magister Engelstads samling av Fangen-essays (uttgitt til den 70-årsdag han ikke fikk se, og som billigbok til en menneskevennlig pris) møter man skribenten Fan-

FANGEN

gen i helfigur. Det er tekster som strekker seg fra første til annen verdenskrig — begge katastrofene inklusive. Med andre ord: Et tidsrom så mettet med rystende erfaringer, at denne fintmerkende humanists vekst inn i den kristne tro får enslags anskuelig almengyldighet: Fra utviklingsoptimismens sammenbrudd fantes der bare to veier — den som førte videre inn i nihilismen eller den mer eller mindre tapre resignasjon under det absurde, og den vei som førte tilbake til vår menneskelighets røtter i det kristne evangelium. Fangen valgte den sistnevnte vei, og ble et selvlýsende vitnesbyrd om de store fornyelsens kraftreserver som finnes i denne gamle arv. Det benevnes gjerne «konservatisme». Men i ordets egentlige, opprinnelige betydning er det jo «radikalisme» — en fruktbar gjenoppdagelse av roten — *radix*. I en forfattergenerasjon med adskillige mer briljerende, men også mer overflatiske «opprørere» ga det Fangen en tyngde, en universalitet som en ofte savner hos mange av hans samtidige. Han ble en européer, en formidler av en tidløs tradisjon — den største verdistrøm i Vestens åndelige arv. I de beste av disse artikler lyser en edel klokskap som ikke bare er individuelt betinget. Norsk kristendom, hvis forbannelse har vært og er den snevre, ufruktbare sekterisme, synes aldri helt å ha oppfattet og videreført det meningsfylte og betegnende i Fangens utvikling: At hans vei fra Theatercaféen til prekestolen i virkeligheten, dvs. for ham selv, var en vekst fra en beklemmende oversiktlig litterat-provinsialisme til det store universelle utsyn. I Fangens stadig tilbakevendende beskjeftigelse med emnet «Sekt eller helhet» (som er titelen på ett av hans mest fengslende essays, og som var kjernepunktet i hans tragiske og herostratisk berømte debatt med professor *Ole Hallesby* om den kulturåpne kristentype) ligger et sprengstoff som ennå venter på sin eksplosjon i det opplyste norske kristenfolk. Kommer den, kan den bli voldsom.

FRA HOUSE-PARTIES TIL KATEDRALEN

Her er gode utdrag av Fangens litterære kritikk — kloke og givende vurderinger av så ulike ånder som Nils Kjær, Olaf Bull, Ibsen, Bjørnson, Jonas Lie, Garborg, Dostojewski, Otto Weininger, Hermann Bang, Georg Brandes, Romain Rolland, H. G. Wells, Thomas Mann, H. L. Mencken. Her er skarpsynte diagnoser av kultursituasjonen etter de to verdenskriger, analyser av «Borgerlig livssyn», «Englands arv» (Fangens mor, Alice Lister, var engelsk), av «Evolusjon og moral». Det er ikke Engelstadts minste fortjeneste å blottlegge *konsekvensen*, den organiske vekst, i et kultursyn hvis indre dynamikk allerede tidlig peker hen mot en kristen konklusjon. At det ble akkurat Oxford-bevegelsen som i Fangens tilfelle utløste dette gjennombrudd var han selv hele sitt liv takknemlig for. Men sett i sammenheng forble dette et intermezzo: Fangens konvertittprosa er kanskje det svakeste han har skapt (Engelstad utelater det klokkeligen), og han gjenfinner snart, på den nye kristne grunn, sitt dype, sterke åndedrag. Fra *house-partiet* trer han inn under katedralens hvelv.

Her skal en stanse opp ved hans store, prektige essay om «Nordisk salmediktning», med den beåndede skisse

Bøker av og om Fangen

Fangens «Essays» er kommet som «Fakkeltok» på Gyldendal. Videre kan en anbefale hans «Kristendommen og vår tid» og «Paulus», foruten hans romaner, hvorav ikke minst «En lysets engel» (fra okkupasjons-tiden) er fengslende.

Carl Fredrik Engelstad har skrevet en god biografi: «Ronald Fangen. En mann og hans samtid» (Gyldendal 1946). En sympatisk kritisk studie er Egil Yngvar *Elsbeth*: «Ronald Fangen. Fra humanist til kristen» (Gyldendal 1953). Likeledes adskillig stoff i «Kirke og Kultur»s Fangen-nummer i april i år.

av Grundtvig. Det er Fangen på hans aller beste. Som i «Kristus og krigens erfaringer» avdekkes her — hos et blygt og fornemt usentimentalt kristenmenneske — et hjerte som er livsforvandlende bundet til Kristus og hans evangelium. Få har, i norsk prosa, så stille og så sterkt, så vinnende og u-påtrengende, begrunnet sin tro.

Noen mer teoretiserende essays om «Viljen», «Troskap», «Frihet» er kristen hverdagsfilosofi av lødig gehalt. Han var, som de fleste andre norske intellektuelle av sin generasjon, filosofisk uskolert. Desto mer anskueliggjør han i disse artikler en gammel sannhet: At de grunnleggende filosofiske spørsmål ikke er «akademiske», men vitale — og at selve den menneskelige modningsprosess tvinger et hvert reflekterende sinn inn i dem. Man kan være filosof uten å være klok. Og man kan være klok uten å være filosof. Det sistnevnte gjelder for Ronald Fangen.

EN DØDFØDT TRADISJON?

Magister Engelstad har plasert Fangens essay om «Sekt eller helhet» helt til slutt. Det er et riktig og effektfullt punktum på dette 300 siders utvalg. Blant annet fordi det rommer en utfordring og et program, og dermed understreker Ronald Fangens *relevans* for oss i dag. Så små er forholdene hos oss, at ett enkelt, begavet menneskes bortgang kan få vesentlig innflytelse på vår kulturelle skjebne, fordi viktige kultur-impulser ikke sjelden bæres frem av ensomme pionerer, og kan forsvinne før de får tid til å danne miljø og skole. Det er en skam og en pinefull gåte at en mann som Ronald Fangen var en så vidt «ensom» kulturarbeider i norsk kristendom som han faktisk var, ganske særlig når man ser ham i en større, europeisk sammenheng. Det gjorde hans død, bare vel 50 år gammel, ved en flyulykke på Fornebo i 1946, til noe av en katastrofe. Norsk kristendom har, i motsetning til for eksempel anglikansk, aldri lagt for dagen en tilstrekkelig sans for det betydningsfulle ved kombinasjonen

(Forts. s. 293)

KIRKEN OG DE

KONSILET HAR INGEN TRYLL

For mange som venter og håper på en klar stillingtagen av Kirkens biskoper i høst til de moderne a-våpen, vil dette utdraget av Robert Boscs artikkel i jesuittenes franske tidsskrift «Revue de L'Action Populaire» kanskje åpne vesentlige og nye perspektiver.

Det er ikke Kirkens sak å velsigne våpnene eller å syngte Te Deum etter ødeleggelsene, som Bosc skriver. Men heller ikke kunne noe konsil eller noen pave ha foreskrevet president Kennedy eller Krustsjov den beste handlemåte i oktober 1962 under Cuba-krisen.

I respekt for menneskets frihet og uten å komme med virkelighetsfjerne forordninger som bare vil øke menneskenes byrde, må Kirken si klart fra at all væpnet vold er synd, synd i den betydning både jøder, kristne og muhammedanere legger i ordet. En synd som kanskje er uunnngåelig i menneskenes konkrete situasjon, men som aldri må forkles som en god og prisverdig handling, selv ikke når militære midler brukes til å forsvare selvstendighet og rettigheter.

På den annen side (hvis undertegnede ikke tolker Bosc for fritt): Kirken kan ikke ensidig gi seg ut på en firkantet fordømmelse av alle som har med for eksempel atomvåpen å gjøre, uten å sette seg utenfor menneskenes kamp med angst og nød. Kirken kan ikke kvitte seg med sitt oppdrag så lett.

Bosc snur altså opp-ned på våre tanker. Kanskje det er sunt. Han antyder omtrent dette: Kirken må også her på en eller annen måte være solidarisk med en menneskehet som har rotet seg inn i et nett av kriser. Den kan ikke kaldt og moraliserende bare sette sitt avsky-stempel på alt og alle som har med disse skrekkvåpen å gjøre. Den må forsøke å bære byrden sammen med alle mennesker, kristne og ikke-kristne.

Den 9. og 10. november ifjor hadde biskopene en ganske kort debatt om krig og moderne våpen på Konsilets tredje sesjon. Det ble uttrykt misnøye med den fremlagte tekst, spesielt en omstridt paragraf 25 — noen syntes den var for svak og for diplomatisk, andre pekte på at teksten ikke bygget på tilstrekkelig kunnskap om politiske og militære problemer. En beslutning kunne bli tomme ord som ingen ville ta alvorlig. Mer konkret kom innleggene slik: kardinal Alfrink, patriarken Maximos IV og den franske biskop Guilhem gikk inn for en klar og absolutt fordømmelse av alle kjernefysiske våpen. Den tyske biskop Hengsbach ba bare om at teksten ble en videreføring av Pius XII's og Johannes XXIII's erklæringer. To biskoper, Beck fra Liverpool og Hannan fra Washington hevdet at også kjernefysiske bomber og raketter kunne brukes i en rettferdig krig. De brukte begge visse militære data til å understøtte sine argumenter.

Et tanke-eksperiment: Hvis Kennedy hadde levet og Vatikan-konsilet hadde erklært at ikke bare atomkrig, men allerede atom-rustning er en synd og en forbrytelse mot menneskeheten, hva ville denne katolske statsmannen ha gjort? Trådt frivillig tilbake, som en levende demonstrasjon av at en kristen politikk er blitt en umulighet i vårt århundre? Eller i strid med konsil-uttalelsen og i samsvar med flertallet i sitt folk ha fastholdt USAs rett til atom-forsvar?

Noen lang debatt var det altså, mildt sagt, ikke. Det kom skarpe ord etterpå bl. a. i katolsk presse, i «Commonweal» var det en teolog som påpekte at konsilfedrene bare hadde brukt tilsammen en time på disse veldige problemene som kunne sprengte menneskeheten og Konsilets pastorale nyvinninger i luften. Av 2000 biskoper hadde bare åtte hatt ordet, og en av dem hadde vagt lovprist den broderlige kjærlighet. Ifølge denne kritiker. Millioner var vel skuffet fordi de hadde håpet på det umulige, et slags trylleformular som kunne fritta dem selv for angsten og valget, mange var kanskje ganske enkelt forferdet over i 60-årene i dette århundre å høre det gamle uttrykket «rettferdig krig».

FULL ENIGHET — ET STYKKE

På en måte er kritikken meget forståelig, men også en god del urettferdig. Det var visst ingen tvil i konsilaulaen om at det dokument som forelå ifjor ikke kunne brukes for en avgjørelse. Først i de månedene vi nå har gått inn i, vil biskopene bli stilt overfor en virkelig debatt om krigens problem — og nå, enda mer enn ifjor, med oppmerksomheten rettet mot seg. En utålmodig, angstfylt menneskehet og en flokk ganske ampre reportere venter på resultater. Robert Bosc skriver bl. a.:

Når historikerne om noen år skal skrive doktoravhandlinger om diskusjonene på det annet Vatikan-konsil, kommer de til å fremholde den rolle som den offentlige opinion har spilt. Det er en sunn rolle på mange måter, den fremtrer i fullt dagslys og som en dialog, en samtale i motsetning til det

MODERNE VÅPEN

FORMULAR MOT ATOMRUSTNINGENE

trykk de «allerkristeligste» fyrster øvet på kirkemøtene i tidligere tider. Men: «Hvor nyttig enn denne folkets røst er for å hjelpe konsilfedrene til å skille ut tidens tegn og for å drive dem til ikke å unndra seg ansvaret, så motstår den ikke alltid fristelsen til å vise sin makt litt for tydelig. Journalistene vekker håp, som om en uttalelse av Konsilet i seg selv var nok til å forandre historiens løp.

Disse innledende bemerkninger er nødvendige for å sette debatten i november 1964 i sin rette sammenheng. For ingen biskop kan være uberørt av det rop som løftes fra alle folk mot atomkrig. De få som dessuten vil rette konsilfedrenes oppmerksomhet på andre synspunkter på den nåværende internasjonale situasjon, blir lett fremstilt som en slags ekko av skjulte politiske interesser. Det kreves nå nesten like meget mot av en biskop om han vil holde en upopulær tale som det krevdes for femten århundre siden for å trosse en bysantinsk keisers dårlige humør.

Ingen tenker på å slå rettet i forholdet til Pius og Johannes' tanker. Kardinal Feltrin, Paris og andre har til og med bedt om at Konsilet ganske uttrykkelig antar som sine egne de to pavenes uttalelser om at krig i atomalderen ikke lenger er et middel til å gjenopprette rett og rettferdighet. Det rår full enighet blant biskopene om at krig, det være seg med eller uten atomvåpen, ikke medfører løsning av noe problem og derfor bør strykes på listen over legitime midler til å regulere en konflikt.

Spørsmålet er ikke lenger å finne frem til gamle forsvarsteorier for en såkalt rettferdig krig, men utelukkende å gjøre det klart hvordan menneskene skal bevares fra krigens trusler og lidelser. Og i atomalderen er det en trussel som ingen konsilerklæring helt kan avskaffe.

Men her slutter så enigheten, ifølge Bosc.

PASIFISTENES LINJE

Skal det bli mulig under den fjerde sesjon å komme frem til en enighet som går lenger enn rent banale og almindelige prinsipper om avrustning? Hva er Kirkens oppgave i dagens situasjon? Den har ikke som oppgave å skape den beste av alle verdener, den er saltet og surdeigen først og fremst. Risikerer den ikke gjennom å gi direktiver på alle områder da å glemme sin særlige misjon som er å tjene, etter det eksempel og de bud som Kristus har overlatt oss?

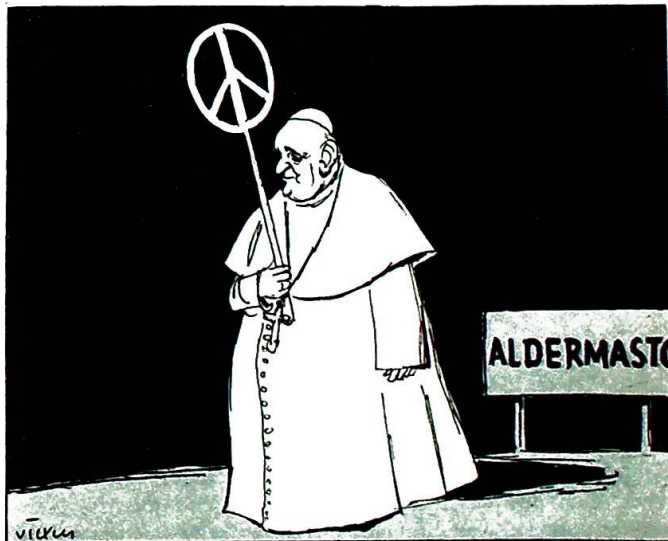
I det samme perspektiv: som en tjener av det internasjonale fellesskap og samfunn, må Kirkens særskilte oppgave gjelde forsoning og enhet, beskyttelse av menneskene, ikke korstog. Om enn maktkonflikter skulle fortsette til tidenes ende, er det ikke Kirkens sak å velsigne våpnene eller å syngte Te Deum etter ødeleggelsene. Uten at det er nødvendig for enhver pris å finne et absolutt budskap i evangeliet om ikke-vold eller fremlegge det som den eneste norm for kristenlivet, synes biskopene være enige om nå å erkjenne den pasifistiske innstillingen som et personlig kall, helt i overensstemmelse med evangeliet. Samt å ønske at denne innstilling, selv i sin mest ekstreme form, tross den tvetydighet den nesten alltid viser, betraktes som legitim av Kirken og innrømmes av de moderne staters lovgivning. Dette ville virkelig være et skritt fremover i forhold til den tradisjonelle lære om krig og fred.

Akkurat som et enkelt menneske kan kjenne det som et kall å protestere mot all væpnet vold for å gi ett vidnesbyrd, så bør kirken ifølge sin profetiske oppgave uten tvil, for å være tro mot Guds ord i dagens situasjon, erklære at krig i alle dens former står i motsetning til menneskehetenes kall og er en synd — synd i den betydning som både jøder, kristne og muhammedanere legger i dette ord. Det er en synd som ikke må forkles til god og prisverdig handling, selv ikke når fornuften krever anvendelse av militære midler og hvor dette er helt nødvendig for å beskytte de menneskelige rettigheter eller for å forsvare en frihet som ansees som vesentlig.

Ved i «Skjema 13» å gi klar beskjed om at «krig i atomalderen ikke lenger kan være et middel til å gjenopprette rettferdighet» kjenner Kirken seg ikke bare i full overensstemmelse med vår samtid, men gjør også menneskeheten en tjeneste som helt faller innenfor grensene for dens oppgaver og forpliktelser. Dog må man i den endelige tekst unngå i å fremheve atomkrigen som om bare den var verd en dom. Den krig som kalles konvensjonell er ikke «mere» moralsk enn atomkrig eller kjemisk krigføring.

Ingen påstår at utelatsen av a-våpen skulle være den beste eller den eneste måten å redde freden på. Men det faller innenfor de politiske autoriteters område å diskutere og bestemme om dette. Intet ville være mer skjebnesvangert for moralen enn å formulere virkelighetsfjerne forordninger. Tror noen at et konsil eller paven selv hadde kunne foreskrive president Kennedy eller Krustsjov den beste handlemåte i oktober 1962? Det er hvert menneske, kristen eller ikke, biskop eller legmann som på sitt område skal handle og gi sitt personlige bidrag til menneskenes strev med å bygge et verdenssamfunn hvor væpnede konflikter er tunge å gripe til eller klart ufordelaktige.

(Forts. s. 291)

London-tegneren Vicky plaserte pave Johannes i «atommarsjen». Men hans «Fred på jorden» forutsetter gjensidig nedrustning.

«HELGARDERT?»
OG
«ALPHAVILLE»

Henry Fonda spiller en amerikansk president, som må ringe opp sitt russiske motstykke i Moskva med en nifs beskjed: Ett av våre a-bombefly er løpt løpsk — på vei mot dere!

Advarsel: Ingen av disse to filmene er «avkobling» — folk som vil skru tankevirksomheten under lavmålet får ta sin tilflukt til det norske produktet «To på topp». Disse to er tvert om «tilkobling» — høyspent sådan.

«Helgardert», som er laget av *Sidney Lumet*, er den tredje amerikanske film på rad som behandler temaet «atom-bombefly-løpt-løpsk». Det går tydeligvis på nervene løs å sitte døgnet rundt, år ut og år inn, med fingeren på en så stor avtrekker. «Dr. Strangelove» («St. Olav» nr. 8, 1964) tok sin tilflukt til makaber, «sort» humor. En annen film, het den ikke «24 timer»? skildret en gal general og kuppemaker som også fikk fingeren på den fatale knapp. Men denne nye filmen — «Helgardert» — er den beste av dem — så skremmende i sin teknologiske detaljrikdom og dramatik, at tilskuerne må beroliges til slutt: USA's forsvarsdepartement meddeler, at akkurat slik *kunne* det ikke skje... Neivel.

En teknisk «misforståelse» sender i hvert fall en gruppe på 6 amerikanske jagere med A-bomber avsted mot Moskva, i den tro at nå bærer det løs. Den amerikanske president (troverdige spilt av *Henry Fonda*) bruker den direkte telefonlinje til Kreml, og sammen går de to statsoverhoder og deres generalstaber inn for å få skutt ned de løpske fly før katastrofen er et faktum. Det skjer, og må skje, i et vanvittig klima av gjensidig mistenksomhet. Fem av flyene blir ved forente anstrengelser bragt til eksplosjon underveis. Men det sjette...

Handlingen utspilles ene og alene i Pentagons store kartrom og i en bunkers dypt under Det Hvide Hus. Den er meget, meget spennende, og spekket med avslørende sidelys inn over den forvitring i menneskesinnene som den lange fortløpighet med den totale krigs mulighet *må* skape. Her er intet prutningsmon på alvoret.

«Alphaville» har en stor overraskelse allerede i film-annonse: En raffineret kvalitetsfilm med *Eddie Constantine* i hovedrollen? Dette puerile slåsskjemppe-idealet fra talløse Lemmy-Caution-filmer fremtrer her i en helt ny, og for første gang interessant skikkelse.

«Alphaville» skildrer også et mareritt — her har også en ødeleggende eksplosjon utslettet hva vi forstår ved menneskelighet, men den eksplosjonen har ikke skjedd utenfra, gjennom en bombe, men innenfra, ved at selve *sinn*et går til grunne. I en ubestemmelig fremtid — neppe altfor fjern — ser vi en storby beliggende i en stjernetåke fjernt fra jorden, men i fast ruteforbindelse med den. I dette samfunnet er

BLIKK på TIDEN

FRA HØNEFOSS TIL VATIKANET

■ «Morgenposten», som visst tar prisen i norsk presse når det gjelder saklig og utførlig konsil-reportasje og katolsk informasjon, hadde et friskt intervju med den kanadiske augustinerpateren *Gregory Baum* (10. september), før han dro til konsilet. Som nevnt tidligere i «St. Olav» besøkte han Norge som foredragsholder ved studiedagene for vårt katolske presteskap, i år henlagt til Hønefoss.

Intervjueren får konsilets svar om to så forskjellige emner som «jøde-erklæringen» på konsilet og det katolske syn på seksuallivet:

«— Meldingen i verdenspressen tidlig i sommer om at Vatikan-konsilet hadde til hensikt å svekke eller endre den formuleringen som konsilfedrene nesten enstemmig hadde sluttet seg til, var fullstendig gal. Det er riktig at dokumentet om Kirkens forhold til andre religioner komitébehandles, og skal endelig vedtas på høstens sesjon. Det er etter min mening ingen grunn til å vente at dokumentet skal fravike sin åpne holdning til jødedommen. Blant annet blir det slått fast at Kirken ikke tillegger jødene noen kollektiv skyld i mordet på Jesus. Men vi vet at biskopene fra de arabiske landene har presset på — tildels ganske sterkt — for å få endret dokumentets ord om forholdet til jødene. Vi må ikke glemme at mer enn 90 prosent av konsilfedrene stemte for det utkastet som ble fremlagt i våres. Alle med god vilje innser at dette punktet i dokumentet ikke er noen politisk erklæring, selv om den både er og kan bli benyttet i den retning.

— Tilbake til spørsmålet om barnebegrensning. Kirkefader *Austin* blir jo bebreidet for kirkens syn på seksuallivet?

— Jeg er selv augustiner munk og har da fått høre det. Vi må ikke glemme at Augustins uttalelser som det her siktes til, skriver seg fra diskusjonen med de såkalte «manikeerne» som hevdet et syn på seksualmoralen som Den katolske kirke alltid har motsatt seg bestemt. Manikeerne satte et kunstig skille mellom forplantningen og den seksuelle tilfredsstillelse. Seksuallivet var noe mindreverdige som svake sjeler kunne ha «på si». Augustin selv hadde en elskerinne som han hadde store vanskeligheter med å skille seg fra da han brøt forbindelsen med manikeerne og sluttet seg til Den katolske kirke. Vi vet at han ba Gud om kyskhets, «men ikke for snart» som han selv uttrykte det. Kirkens syn på ekteskapet og det ekteskapelige kjærlighetsliv, er preget av den største forståelse og verdsettelse. Augustin har også understreket dette og i likhet med apostelen Paulus brukt ekteskapet som bilde for Guds kjærlighet til menneskene. Kan man tenke seg noen vakrere og riktigere vurdering? Vi tror at Vatikan-konsilets dokument, der disse spørsmålene behandles, vil bidra til ikke minst å

datamaskinen og dens spesialister herskere — det skaper en mennesketype, en menneskelig «mutasjon», like skremmende som den *Aldous Huxley* skildrer i «Lykkelige nye verden» og *George Orwell* i «1984». Den betydelige filmkunstneren *Jean-Luc Goddard* — ett av de ledende talenter i fransk films «nye bølge», har med besettende dyktighet ført moderne kulturten-denser ut i deres absurde konsekvens: Et samfunn der «Bibelen» er en (godkjent og sensurert!) ordbok, spørsmålet «hvorfors?» meningsløst og unanstendig og ord som «samvittighet» og «kjærlighet» simpelthen ubegripelige. Her får hans artistiske røverfilm en mening, som et manifest for det levende menneskesinn mot maskinveldets tyranni. Vi møter en *Eddie Constantine* som siterer *Pascal*: «Stillheten i dette grenseløse rom skremmer meg!» Få har, med lerretet som medium, vist oss så slagkraftig hva det menneskelige egentlige er, gjennom en uhyggelig skildring av våre farlig sannsynlige anlegg for kollektiv umenneskelighet.

X.

øke ytterligere respekten for kvinnens personlighet og anerkjennelse av det kristne familielivets store betydning og verdi, sier pater Baum til slutt.»

«SYNDEN I SVERIGE»

■ Vår egen valgkamp er over. Men i Vest-Tyskland fortsatte den. Med ikke liten interesse leser vi at Sverige — til noen svenskers byrde ubehag — merkelig nok er blitt et hyppig brukt argument mellom sosialistene og kristelig-demokratene der nede. Begge parter taler om «svenske tilstander» — de sistnevnte med henblikk på de kulturnihilistiske — ikke sjelden pornografisk anstrøkne — trekk ved det svenske livsmønsteret, de førstnevnte med tanken på det i mangt og meget imponerende sosiale ansvarssamfunn Sverige også står for, i den europeiske folkefamilie. Svenske radikaleres hektiske kommentarer til denne tvetydige oppmerksomhet er ikke uten lett hysteriske undertoner. Der er noe både komisk og dypt mistenkelig over den gravalvorlige energi som visse innflytelsesrike kretser hinsides Kjølen legger i det eiendommelige foretagende å gjøre sitt lands *public image* til hva amerikanerne med uoversettelig ironi kaller et *pubic image* — bildet av et samfunn med en grotesk forvokst interesse for sex. Både som hjemmeforbruk og som eksportvare tyder det på disharmonier og kompleksitet som langt ut over de snerpetes rekke, må forbause den øvrige verden.

Nå er alt dette vel for det første ikke representativt for et helt begavet og egentlig dypt anstendig folk. Denne ofte markskrikeriske propaganda skremmer dessverre «det tause Sverige» til en enda dypere taushet. Men det er der jo. Og for det annet bør den øvrige verden — Vest-Tyskland og vi selv inklusive — vokte seg for altfor fariseiske lader: Kulelageret er muligens en svensk oppfinnelse. Men avgjort ikke synden.

Om den lærde, meget alvorlige og noe skrekkingy-dende svenske erkebiskop Yngve Brilioth fortalte man en fornøyelig historie. Under en reise i Småland, avla han uanmeldt et visitas-besøk i en folkeskole. Lærerinnen ble noe forfjamsset ved plutselig å få erkebiskopen inn i klasseværelset, og stammet at de holdt på med naturlære, «men vi skal genast övergå till religion förstås». Det fant Brilioth nødvendig — han steg selv opp på kateketeret og sa: «Kan någon utav er ge mig namnet på ett av dom vanligsta svenska husdjuren?»

Det ble musestille — barna var like skremte som sin lærerinne, og syntes under prelatens blick ikke å kjenne noe slags svensk husdyr. Brilioth ble utålmodig, og gjentok spørsmålet. Da kom endelig en spe, skjelvende hånd i været, og en liten pojke stotret frem et standardsvar fra katekismen: «Synden!»

Det er visst dessverre verdens mest utbredte dyreart!

ORKAN ELLER FLAU VIND?

■ Under «Leserne skriver» i dette nr. av «St. Olav» besværrer en av bladets lesere seg over vår anmeldelse av den MRA-inspirerte filmen «Orkan over Afrika» («St. Olav» nr. 16). Det er en nyttig og velkommen påminnelse om at folk har reagert ytterst forskjellig på denne skildringen av Gudstro og rasehat, og stort er der visst ikke å gjøre ved det. Som et lite tegn på at nettopp

teologene kanskje har særlige reservasjoner (hvordan en nå vil måtte tolke dét!), fester vi oss i forbifarten ved hva pastor Peter Wilhelm Bøckman skriver om filmen i «Vår Kirke» (4. sept.) Som vår egen anmelder har han meget godt å si om filmfortellingen og det tekniske. Men så:

«Filmen er altså alt i alt utmerket — like til den kommer til konklusjonen og skal gi svaret, gi budskapet. Da er det at det glipper. Gjennom den intense fremstilling og oppbygging av handlingen er forventningen skrudd opp: hva er så det forsonings, det kjærlighets, det kristne budskap som filmen og dens talerør (parlamentsmedlemmet) vil bringe inn i denne situasjon? Men hva kommer? En nokså uklar og ubestemt proklamasjon av enkelte sentrale kristne trossannheter, formulert i temmelig generelle vendinger og nokså sjablonmessige formler. Men uten påtagelig kommunikasjon med, og uten konkret applikasjon på den intense situasjon som i den foregående halvannen time er bygget opp.»

Bøckman stanser ikke der, i det følgende gir han en hel nærmere analyse av det som synes ham å svikte, rent kristelig sett, i «Orkan over Afrika». Interesserte bør lese hele hans tekst. Meninger er vanskelige å diskutere. Men her er i hvert fall en nyansert, og i våre øyne overbevisende, begrunnelse.

«INTET EKSTRATOG»

■ I Sverige utkommer hvert år en «årsbok» med bidrag fra kristne åndsarbeidere, og gjerne samlet om et viktig hovedtema. Her er ofte stoff av fin kvalitet, som får en til å savne en tilsvarende norsk trykksak. I år heter den «Kyrkan och de intellektuella» (Gleerup, Lund 1964). Den gir foranledningen til noen ellers mer personlige betraktninger over samme tema av pastor Sverre Riisøen («Verdens Gang» 10. september). Her er mange gode iakttagelser. Men også adskillig tendens. Ikke minst synes vi å spore en overflødig og, hos en så kultur-engasjert teolog, overraskende uvilje mot å akseptere det særlige ved åndsarbeidernes situasjon (snarere et ansvar enn et privilegium!) i Kirkens liv. Respekt for mysteriet ved troen, og ganske særlig ved dens frembrudd, fører kanskje ikke nødvendigvis til en så markert kjølighet som Riisøens, overfor også *tankens* veier til en kristen overbevisning:

«Formidlingsforsøk mellom viten og tro er en ærgjerrighets ønskedøm mange skarpskodde kristne intellektuelle har pleiet, med nokså magert resultat. På et eller annet punkt i den logiske utvikling krysser det rasjonelle og det irrasjonelle klinger. Slagets utfall? Kan vi ikke si at det er uavgjort? Samt at denne likestilling utelukker nettopp den intolerante idealisme som virker så besnærende. Men som i realiteten blander oss med sin romantiske strømning. Det er ikke akkurat de enfoldigste som har vært enfoldige nok til å mene med Søren Kierkegaard at i spranget ut på de sytti tusen favner vann blir vissheten til, troens visshet. Det gis ingen annen vei. Den skriker riktignok til himlen med sin fatale mangel på fornuft. Men man kan jo også på den annen frontside, blant de doktrinært intellektuelle, støte på en merkelig svikt i selverkjennelsens vanskelige kunst. Man søker angivelig for å finne, mens man behendig unngår et personlig valg. Det er jo en idealistisk, en nesten from dyd å søke bare for å søke. Det selvstriske og det uselviske er den verdiforvirrende jungel et hvert menneske må pløye seg gjennom, for å skille agn fra hvete i sin åndelige vitaminhunger.»

Tvetydig er visst også dette tilfredse sukk, om ikke annet, så med henblikk på situasjonen i norsk kristendom:

«Det går ikke noe ekstratog til himmelen for de intellektuelle. Kirken er nok romslig. Men den har ikke sakrale salonger reservert for den såkalte intelligentzia.

Pasteur skar tvers gjennom problemet med sin bekjennelse: Min kristne tro er like enkel som en bondekones i Bretagne. Og en av de mest intellektuelle ånder som noensinne har levet, Pascal, sa det samme slik: Troen sitter ikke i hodet, men i hjertet.»

Her glimter det ganske visst i tidløse sannheter. Men pastorens ærend er kanskje litt ubetimelig: Det er vel ikke rasjonalismen og kultursnobberiet, akkurat, som har vært norsk kristendoms hovedfare i dette århundre?

Frater Candidus.

Erkebiskop Brilioth — synden er ingen svensk oppfinnelse.

NYHETER FRA VATIKANET OG VERDEN

* Den 14. september, på festen for Korsets opphøyelse, åpnet pave Paul IV fjerde og muligens siste sesjon av det annet Vatikankonsil. I en tale til nærmere 2500 biskoper i Peterskirken rettet han på nytt en appell til verden om fred, redegjorde for sitt kommende besøk i FN's hovedkvarter i New York og meddelte konsilfedrene at han har bestemt seg til å oppnevne et senat av biskoper fra alle verdensdelene som skal hjelpe ham med å styre Kirken.

Til tross for at opprettelsen av et slikt senat har vært diskutert og ønsket av mange av biskopene i månedsvis, kom pavens endelige erklæring overraskende, ifølge nyhetsbyråenes meldinger. Hans ord ble hilst med langvarig bifall.

Senatet vil bli sammensatt av biskoper valgt fra nasjonale biskopkonferanser verden over. Så snart som mulig vil videre opplysninger bli gitt til biskopene. Senatet erstatter ikke den romerske kurie men kan ifølge pavens ord, hjelpe sentraladministrasjonen i dens daglige arbeide.

Når det gjelder de kommende forhandlinger på Konsilet, understreket paven såvidt man kan se av byråmeldingene, at han ikke ville uttale seg på forhånd om de konkrete saker som skal drøftes av biskopene. Han sa at han var taus med vilje, han var ikke villig til noe kompromiss når det gjaldt biskopenes frihet til selv å danne seg en mening om problemene.

Pave Paul rette også noen varme ord til de ikke-katolske observatører i konsilaulaen.

* Et par dager før åpningen av den fjerde sesjon, sendte paven ut en encyklika «Mysterium Fidei» hvor han klart og tydelig bekrefter Kirkens lære om Eukaristien.

Encyklikaen er et svar på de siste par årenes teologiske diskusjoner om betydningen av Eukaristien, bl.a. i Holland. Paven sier i sin rundskrivelse at han finner det nødvendig å gjøre Kirkens syn helt klart på grunn av den forvirring som hadde oppstått hos noen troende.

Rundskrivelsen begynner med en påminnelse om at den katolske kirke alltid har vaktet det eukaristiske tross mysterium som en av sine dyreste skatter.

Men, legger han til, det er idag grunn til bekymring og engstelse fordi det er mennesker som sprer meninger som uroer de troende og fyller dem med forvirring.

Biskop H. L. Martensen, København, og biskop John W. Gran, Oslo. Ved å åpne sin forhandlinger med dekretet om religionsfriheten, var konsilet fra første dag av engasjert i et emne som våre nordiske katolske biskoper har grunn til å følge med særlig oppmerksomhet, og hvor deres erfaringer og standpunkter burde kunne gjøre seg gjeldende. I våre ikke-katolske og etterhvert sterkt sekulariserte skandinaviske land har den katolske kirke ingen privilegier. Men den har etterhvert fått full religionsfrihet, og har i dag uten vanskeligheter kunnet finne sin naturlige plass innenfor samfunnet og de felles anstrengelser av høyst ulike trosretninger og menneskelige sammenlutninger hen imot det almene vel. Det er en status som om kort tid vil være den fremherskende i alle Vestens frie samfunn, og som Kirken — også i de land hvor den i århundrer har vært privilegert og fremdeles er i flertall — bør se i øynene, forstå og positivt akseptere. I vår verden tjener den evangeliet bedre enn gamle, utlevde strukturer fra feudal-tiden.

En gruppe teologer i Europa har tidligere år diskutert mulighetene for en ny forklaring av den katolske doktrine om Alterets sakrament. Men i sin rundskrivelse advarer altså paven igjen, som han også gjorde i en tale i juni mot en avvikende tolkning av Kirkens lære.

Han sier også at han ikke håper at den levende fromhet i katolikkens forhold til Eukaristien ville bli narret eller skadet av de falske tanker som er spredt. Men hans ord må ikke oppfattes som et forbud mot at teologene nøye undersøker og fornyer det språk og de begreper som uttrykker det katolske nattverd mysteriums virkelighet.

St. Hallvard-guttene

11a skole, Fougstadgt. 10, rom 410.

Innmelding av gutter i alder 8—12 år til sangskolen og koret. Samtidig opptagelse av herrestemmer til tenor- og bassgruppen.

Mandag kl. 17—18, tirsdag og fredag kl. 17—19, frem til 15. oktober.

Dir. ØISTEIN VOGT, tlf. 68 55 82.

DE TO GRUNNENE

«De sedvanlige innvendinger mot katolisismen som jeg hadde hørt, hadde aldri gjort større inntrykk på meg — skjønt jeg hadde fått en slags ubestemt forestilling om, at noe var der vel i de fordommer mot Kirken som var så vidt utbredte. Det er der også — der er især to gode grunner. Den ene er vår ulyst til å oppgi våre yndlingsfantasier, som vi er redde for at en lærende kirke skal ta fra oss. Den andre er forargelsen som dårlige katolikker til enhver tid har avstedkommet. Det siste er den mørke baksiden av det lysende dogme om de helliges samfunn.»

(Sigrid Undset i «Hvorfor jeg blev katolikk».)

— — MODERNE VÅPEN

(Forts. fra s. 287)

FREDEN MÅ FORBEREDES

Blir fredens vei internasjonal kontroll av atomvåpnene eller en progressiv, kontrollert nedrustning? Det er et teknisk spørsmål som ingen konsilerklæring kan besvare. Det er ikke slik å forstå at det ikke er behov for at biskopene i overensstemmelse med sitt oppdrag i verden stadig forkynner at det er en forbrytersk handling å oppmuntre til, forberede eller utløse en konflikt som kan sette hele menneskeheten i fare. Siden 1954 har imidlertid atomvåpen-problemet kommet i en annen stilling. På den ene siden finnes de såkalte taktiske a-våpen som er mer kontrollerbare enn enkelte konvensjonelle våpen. Det er derfor umulig å fordømme a-våpnene bare fordi de ikke kan kontrolleres, slik øyensynlig Pius XII oppfattet problemet og slik det sto i den omstridte paragraf 25 ifjor under den tredje sesjon. På den annen side er det ikke lenger noen som tenker på å true med strategiske våpen, slik utenriksminister Dulles i sin tid gjorde. Såvel av politiske som av strategiske grunner er nå disse våpen underkastet en ytterst streng kontroll. Man ser altså hvor vanskelig det er å bedømme disse problemene rent prinsipielt uten å ha den mest elementære kjennskap til de politiske og strategiske realiteter.

Det kunne derfor være et godt bidrag til fredens sak, om Konsilet, som allerede enkelte biskoper har foreslått, opprettet en permanent kommisjon for å følge utviklingen av de internasjonale problemer, for å gi råd til teologer og de som behandler moralspørsmål og for med sin kompetanses autoritet å tilråde statsmenn og andre ansvarlige visse brukbare midler for å få igang en dialog mellom motsetningsgrupper. Også ikke-kristne erkjenner vanligvis at Kirken har en betydelig oppgave å fylle når det gjelder å forberede fredens psykologiske eller sosiologiske vilkår. Her er Konsilets kompetanse udiskuterbar og konsilfedrene vet at Kirkens intervensjon ikke bare ønskes, men kreves av *vox populi*.

Derfor er det at Kirken stadig mer gjør til sine noen av det moderne samfunns store spørsmål: arbeidet for å minske forskjellen i inntekter, levestandard, utrydde rasefordommene, fremme forbindelsene mellom kontinenter osv. Konsilfedrene ser med rette store hindringer for freden i slike sosiale problemer og anser det som en vesentlig del av sin oppgave å påpeke disse brytningene i det menneskelige fellesskap. I det moderne samfunn er rasehat og uvilje mot å hjelpe de fattige de virkelige «hovedsyndene». Av dem kommer en stor del av de øvrige ulykkene.

På samme måte ønsker man å skyve noe vekk rivaliseringen mellom de mer velhavende landene, faren for en konflikt øst-vest, og vende blikket mot det som er et reservoar for alle morgendagens konflikter, de fattige nasjonenes verden, sydende av opprør og hat hvor de unge folk krever sin andel av rikdommer og broderskap. Her ser konsilfedrene sin oppgave klart, det er jo nettopp vårt kall, sier de, å lære opp menneskene til solidaritet, til å overvinne egoismen, til å bevare de menneskelige rettigheter, respekten for andres kultur, støtte inter-

nasjonale hjelpeorganisasjoner, organisere en rettferdigere fordeling av verdens goder osv.

MENNESKENES FELLESSKAP

Hva kan vi så vente oss av «Skjema 13» i dokumentets nye form?

Bosc skriver: Selv om Konsilet skulle svikte forhåpningene til alle dem som venter på autoritative svar på alle problemer, så hverken kan eller må Konsilet tre i stedet for den menneskelige frihet. Det er den frihet som skal bygge samfunnet. Konsilets oppgave er å forkynne for menneskene at de alle har et kall til å danne et fellesskap og med høy røst anklage den synd som det i alle tider har vært nettopp å bryte dette fellesskap.

Gjennom synden kommer dette kall til fellesskap stadig i fare, derfor blir menneskenes historie en serie konflikter. Det ville være naivt — og fra et kristent synspunkt feilaktig — å tenke seg at det verdenssamfunn som vi håper og vil danne, skal være radikalt ulikt de politiske samfunn som vi kjenner. Menneskene kommer også der til å være misunnelige, vinningslystne og voldsomme, men også iblant uselviske og storsinnede. Konflikten får kanskje mindre voldsomme former, blir mer «siviliserte», men de kommer ikke til å opphøre. Forholdet mellom politikk og moral kan forandres, men kommer alltid til å utgjøre et problem.

Derfor er det aldeles unødvendig at Konsilet formulerer noe utopisk om det menneskelige samfunn, at det blander sammen politikk og eskatologi. Men hvis Kirken isteden åpner dialogens vei for de kristne, innbyr dem til aktivt å tjene det menneskelige samfunnet og minner dem om deres kall som jordens salt, da kommer den på nytt til å befinne seg midt blant de menneskelige forhåpninger, den blir surdeigen som gjennomsurer deigen. Sier Bosc.

A. R.

velg riktig tobakk

mild og moden
aromatisk og velsmakende
SKANDINAVIAS MEST SOLGTE TOBAKK

TIEDEMANNS GUL

GB-62

LESERNE SKRIVER

«Orkan over Afrika»

Herr redaktør.

Det er ikke trist, men tvertimot meget gledelig å se et klart kristent standpunkt forfektet gjennom de mest moderne massemedia.

«St. Olav» gir MRA-filmen «Orkan over Afrika» en dårlig kritikk og skriver bl. a.: «Det er i den religiøse dimensjon at det hele blir for glatt og utroverdig, likesom tragedien og problemene ved Afrikas fødselsveer som et fritt kontinent forflyktiges i et ulidelig naivt skjema».

Filmen handler om et britisk parlamentsmedlems besøk i et afrikansk koloniområde under dets frigjøringskamp. Ved å appellere til hennes kristne oppdragelse og skoloring lykkes det ham å overbevise den kvinnelige leder for en lokal terroristisk frigjøringsgruppe om at mord, brann, vold og terror ikke vil bringe fred, frihet og fremgang til de afrikanske folk.

Filmen og den engelske parlamentarikeren fremholder at bare gjensidig respekt og tilgivelse, kristen nestekjærlighet og «Jesu blodts rensende kraft» kan fri Afrika fra urettferdighet, undertrykkelse og rasehat. Er det et «ulidelig naivt skjema»?

Den eneste som her i Norge har kunnet uttale seg med uomtvistelig autoritet og sakkunnskap om Afrikas fødselsveer og problemer gir såvel skjemaet som filmen sin beste anbefaling.

Herr K. S. Sadalla, som er medlem av parlamentet i Kenya og som har gjennomlevet sitt folks lange kamp frem mot full selvstendighet skriver i et brev til Aftenposten den 12. august d. å.:

«For tiden sturerer jeg ved sommer-skolen ved Universitetet i Oslo som utsending fra president Kenyattas parti i Kenya.

Det er beklagelig å høre at noen av film-kritikerne i Oslo-pressen har stemplet filmen «Orkan over Afrika» som naiv og urealistisk.

Jeg har allerede uttalt i et intervju til en Oslo-avis at denne filmen er mer verdifull enn hundrevis av bøker om Afrika. Idéen i filmen er nødvendig for å kunne bygge et enet og fremgangsrikt Afrika. Den har allerede spilt en avgjørende rolle i mitt land. Moralsk Opprustning har f. eks. inspirert hvite farmere og tidligere medlemmer av Mau-Mau bevegelsen i mitt valgområde til å danne et radikalt nytt landbrukskooperativ som blir støttet av min regjering.

Filmen bør bli sett av alle som ønsker å forstå de virkelige problemer på mitt kontinent.»

Man må håpe at mange katolikker vil følge denne afrikanske politikers oppfordring.

Anders Gurholt.

NYHETER FRA VATIKANET OG VERDEN

RUSSISKE ANGREP PÅ PAVEN ● KANADISKE BISKOPER OM VERDENSNØDEN ● ORDENSSØSTRENE I USA

* Protestantiske prester, en fransk kardinal, mange fransiskanermunker og ortodokse ledere møttes nylig i Taize for å feire 25 års jubileet til det verdenskjente protestantiske klostresamfunn. I et hilsningstelegram til Taize sier paven at han vil be for en fruktbringende økumenisk dialog og de kristnes synlige enhet.

Taize er det første protestantiske kloster og et viktig økumenisk senter.

* En av betingelsene for å oppnå fred i verden er at ingen sulter, sier de kanadiske biskopene i et budskap. De retter en oppfordring om øket innsats i kampen mot nøden, de økonomiske ressursene må styres og fordeles slik at de kommer alle til gode, ikke bare noen få, heter det.

Er det virkelig mulig at vi har halvannen milliard sultende mennesker på samvittigheten uten å reagere kraftigere? spør biskopene. Nøden er fryktelig, men det er også fryktelig å se hvordan mange kristne forsøker å berolige sin samvittighet, mens hele nasjoner kjemper med elendigheten uten å få hjelp.

* En ny katolsk menighet skal dannes i Uleåborg ved Bottenviken like syd for Polarsirkelen. Den katolske kirke i Finland har hittil bestått av fem menigheter, hvorav to i Helsingfors. Nord-Finnland og finsk Lappland blir nå utskilt og skal danne den nye menigheten. Antall katolikker i landet stiger sakte og nærmer seg nå 3000. Et lite antall av disse følger bysantinsk ritus, de har sitt sentrum i Esbo, vest for Helsingfors.

Uleåborg hvor det skal bygges kirke, fikk for noen år siden universitetet og er et økonomisk senter for landets nordlige distrikter.

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Olavs kirke	}	Oslo
Bispegården		
St. Joseph's Institutt		
Vor Frue Hosp. Nerveavd.		
St. Dominikus kirke		
Lunden Kloster	}	Arendal
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem		
Sta. Katarinahjemmet		
St. Franciskus Kirke		
St. Franciskus Hosp.		
St. Pauls Kirke	}	Bergen
Vår Frue Kirke		
Marias Minde		
St. Franciskusøstrenes Moderhus		
Øyenklinikken		
St. Josephs Hosp., Drammen	}	Hammerfest
St. Torfinns Klinik, Hamar		
St. Elisabeth Inst.		
St. Mikael's Kirke		
St. Mikael's Prestegård		
St. Theresia Hosp.	}	Hønefoss
St. Franciskus Hosp.		
St. Magnus Kirke		
St. Magnus presteg.		
St. Elisabeth Hosp.		
Vår Frue Kirke	}	Lillestrøm
Bispegården		
St. Olavs Kirke,		
Bispegården		
St. Olavs kirke		
St. Olavs Prestegård	}	Tromsø
St. Olavs Klinik		
St. Olavs kirke	}	Trondheim
St. Olavs Prestegård		
St. Olavs Klinik	}	Tønsberg
St. Olavs Prestegård		

Ved bestilling av olje:
Oslo 68 34 60 - Service 68 34 69

MARIAKONGREGASJONEN, OSLO

Onsdag 6. oktober: Medlemmene tar del i aftenmessen i St. Olavs kirke kl. 19. Deretter samvær i foreningslokalet med foredrag av søster Marie Louise O.P.: Messens «Gloria» i historien og vårt liv. Alle katolske damer er velkommen.

FRANCISKUSHJELPEN, OSLO

Urtegt. 29 11, tlf. 68 08 68
Kontortid 12—13
mand., onsd., fred.

LEGMANNSRÅDET OSLO KATOLSKE BISPEDEMMER

Kontortid hver onsdag kl. 18—20 i Akersv. 5, 1. etg. Tlf. 41 04 41.

KATOLSK INFORMASJON

Studiebrev.

Skriv etter prospekt.
P.boks 3664 gl.b. Oslo 1.

OSLO KATOLSKE MENIGHETSPLEIE

Kontortid hver onsdag kl. 11—13.
Akersv. 5, Oslo.

kristentro og almen åndskultur. Det dype drag av anti-intellektualisme som særlig pietismen har påført den, har vært til ubotelig skade for kirkens stilling og innflytelse i folkets liv — hva «vekkelsen» ellers må tilskrives av fortjenester. Gjennom hele den åndslivets gullalder Norge gjennomløp mellom 1870-årene og 1920-årene ble den

* Representanter for 180 000 ordenssøstre i USA vil «ha et ord med i laget» når det gjelder utformingen av lover og regler for ordenslivet. Under en konferanse i Denver av ordensledere for søsterkongregasjonene, ble det fremmet et klart og bestemt forslag om at søstrene måtte bli representert både i den kommisjon som arbeider med den kanoniske lov og Kongregasjonen for ordenssamfunn.

* Moskvapatriarkatets Journal har inntatt en kritisk holdning i sin behandling av Konsilets tredje sesjon. En artikkelforfatter frykter for «at Konsilet vil bli en skuffelse for mange kristne, til tross for at det begynte så håpefullt under Johannes XXIII's ledelse».

Dette tema er meget likt noen av de tanker som kom frem i det siste sovjetiske angrepet på Paul VI.

folkelige emissæren, og den emissær-lignende prestemann så altfor bekvemt gjort til selve den kristelige prototyp. Ikke uten grov karikatur og urettferdig forenkling. Men heller ikke helt uten grunn.

Fangens merkelige ensomhet i norsk åndsliv var dobbelt. Han har (blant annet i «Sekt eller helhet») gitt skarpe karakteristikker av den norske radikalismens ensoprede sekterisme — dens barbariske ufølsomhet for velden og verdikomplekset i den europeiske kristne arv. Her gjorde han front. Men Fangen hadde også en ganske ensopret sekt *bak seg*. Hans vantrivsel ved den trange mistenksomhet og verdensflukt overfor kulturgodene som han møtte hos så altfor mange av sine kristne trossfeller er uttrykt i ord som slår en ved sin sårhet og skuffelse. Han var en lojal natur, et samfunns menneske; av sinn og tilbøyelighet ingen «tukter» og polemiker, alltid nærmere smerten enn harmen. Men smerten er der. Han var også et ydmykt menneske. Men realist nok til å kjenne sitt instrument og sine muligheter. Det låner alt sammen adskillig vemod til en treffende uttalelse av forfatteren *Odd Eidem*: «Ronald Fangen tilførte vår åndssnevne kultur helt vesensnye momenter. Han var den første og hittil eneste lutheraner som hadde skapt grunnlaget for en ny slags åndstradisjon i Norge».

Døde den tradisjonen med Ronald Fangen?

DET UFORANDERLIGE DRAMA

Dette bind artikler har noe av blivende verdi til alle — Fangen favnet vidt. Men fremfor alt skal han leses av et nytt slektledd kristne, ikke minst åndsarbeiderne blant dem. Fangen bør bli deres breviar — en kilde til målsetning, dristighet og forståelse, når det gjelder det

(Forts. n. side)

SKAFFER
DE
«ST. OLAV»
NYE
LESERE?
☆
LÅN OG GI
BORT
BLADET
TIL
ANDRE
☆
KR. 20 PR. ÅR
KR. 10 PR.
HALVÅR

FRANCISKUS-SENTRUM, BERGEN

V. Torvgt. 9.
Tlf. 30 416.

Katolsk opplysnings- og lesesentrum.

Åpent hverdager kl. 10.30—14.30, 17—20.
Lørdag kl. 10—12.30

Gode Bergens-firmaer

$\frac{1}{8}$ Kr. Madsens Bok- og Papirhandel

Bryggen 5 - Leppen - Telefon 11 482
BERGEN

ERLING KRAGE A/S
PRYD- OG BRUKSKUNST

Bergen

Telefon central 14 110 Telegramadresse: «Kjell»

K. & J. SOLHEIM
Kjøtt - Pålegg - Delikatesser
Egen Pølsefabrikk

Solheimsgt. 25
Tlf. 99 016 Bergen

Johan H.

BENZON A/S

En gros - Telefon 10106

HOPSDAL & DAHL A/S
Aut. Installatør, Radio- og Utstysforretning

TORNØEGÅRDEN - BERGEN

FORSIKRINGS-VESELSKAPET

VESTA
STIFTET 1880

SAMMENSLUTTET MED

ÆOLUS OG *Bergens Brand*

UR
hos
FINCKELSEN

I Nygårdsgaten v/Eldorado
og
i Sletten Shopping Senter

Echets Tørbekandling

NYGÅRDSGT. 4

kristne nærvær i en verden og et samfunn under avkristning. De bør lese, forstå, føre videre Fangens noble drøm om en kristen kultur-inspirasjon, i sunt sinn over det nivå som så altfor ofte, fra både troende, indifferent og vantroende hold preger omtalen av kirke og kristendom i dagens debatt. Et håndgripelig eksempel? Gjerne: De kloke og i beste forstand overlegne betraktninger over offentlig og privat moral (i essayet «Borgerlig livssyn») — et velkommet korrektiv til adskillig angstredne kristelig moralisme i den nåværende situasjon. Det er tanker som Fangen skrev ned i 1934, umiddelbart før sitt kristne gjennombrudd. Troen rokket ikke ved hans overbevisning her, den befestet den. Og den skjerpet, ut fra en ny og dypere viten om menneskelivets uforanderlige drama, hans blikk for den egentlige svikt i det «sjokkerende» kunstprodukt. Adskillige år senere (i «Sekt eller helhet») skriver han:

«Det man kan bebreide moderne naturalisme og «hård-

kokthet» er ikke at skildringene er usminket og at tingene blir kalt ved sitt rette navn, at virkelighetserkjennelsen med andre ord er blitt sannere og modigere. Det er tvert imot at virkeligheten er blitt så dimensjonsløs, så fri for motsetninger, så pannekakeflat og funksjonsbanal og at man ganske enkelt kjeder seg. Man har lest ti bøker når man har lest en. Mangelen på indre spenning, på virkelig risiko, som kommer av at menneskene bare lever på det biologiske plan, skal krampaktig oppveies av ytre spenning, av serveringens kynisme, av raffinert ufølsomhet når man griper til sjokkvirkningen. Og når de lekre tabu-ordene står der, svart på hvitt, skal vel folk sperre øynene opp! Det er puerile gleder».

Ronald Fangen hadde dekning — full dekning — for den selvfølgelig uanstrengt. At den i dag fortøner seg så beundringsverdig profilert, sier egentlig intet om ham selv. Men det sier noe om dem som i dag skulle ha visst å bære videre hans inspirasjon og testamente.

DET BLIR SPENNENDE I HØST!

Les om Vatikankonsilet og følg med i hva som skjer:

DE SACRA LITURGIA — Gudstjenestens fornyelse	kr.	5.10
DE OECUMENISMO — Den katolske kirke og de kristnes enhet	»	5.00
DE ECCLESIA — Kirken	»	6.00
Dansk utgave:		
KONSILDEKRETET om SAMFUNDETS MEDDELELSESMIDLER	»	4.00
Videre anbefales:		
G. VALLQUIST: Dagbok fra første sesjon, dansk 26.10	svensk	» 36.75
— » — » annen »	»	» 48.50
— » — » tredje »	»	» 55.50
COUNCIL SPEECHES OF VATICAN II, et utvalg på engelsk ved Congar, Küng, O'Hanlon	»	8.15
KÜNG: The Changing Church, Reflections on the Progress of the Second Vatican Council	»	12.15
KÜNG: The Living Church, a Sequel to The Council & Reunion	»	16.40
E. SCHILLEBEECKX: Die Signatur des zweiten Vatikanums, Rückblick auf drei Sitzungsperioden	»	29.60
J. RATZINGER: Ergebnisse und Probleme der dritten Konzilsperiode	»	12.90

Nye bøker kommer stadig inn.

ST. OLAV BOKHANDEL, Akersv. 5, Oslo 1. Tlf. 42 31 70
Åpent 9—16, lørdager 9—14.

KONSILET

Erkebiskopen av Canterbury, Dr. Ramsey har tatt ut fire observatører for den anglikanske kirke, biskop Moorman, Ripon, biskop Najib Cuba in, Jerusalem, professor Eugene Fairweather. Toronto og canon Clement Welsh, USA.

Husket De kontingenten???

KJENTE
FREDRIKSTAD-
FIRMAER

Norske Fina ^{A/5}
Bensin - Petroleum - Fyringsoljer - Smøreoljer

FREDRIKSTAD TLF. 5 820
TØNSBERG > 12 371

C. HANSSENS

Trykkeri og Bokbinderi
Tlf. 13 056
FREDRIKSTAD

KÅRE KRISTIANSEN
Fiskeforretning
Telefon 13 190

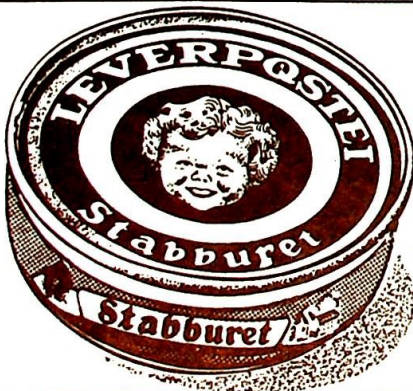
Byens spesialforretning

Olsson
TAPÉT OG GULVBELEGG

Agentgt. 2 - Tlf. 17 080

Andr. Panne

Kontormaskiner - Kontorutstyr
Storgt. 4 - Fredrikstad
Tlf. 12 945

EDVARDSEN & NORHEIM A/S

Autorisert Installatør
Radio og Elektrisk utstyr
Tlf. 11 220 - Fredrikstad

ØSTFOLDMEIERIET

Avd. Fredrikstad

O. Henriksens Sønner

Aut. Rørleggere og Rørhandel

Etabl. 1904

FREDRIKSTAD

Sentralbord 15 840

TIL NEW YORK

Paven kommer til New York den 4. oktober for å tale til nasjonenes representanter i FN-bygningen. Besøket vil vare omkring tretten timer og omfatter bl. a. en kjøretur gjennom millionbyens gater, celebrering av en messe på den store Yankee Stadium. Under messen vil en bønn bli lest på de fem offisielle FN-sprogene: engelsk, fransk, spansk, kinesisk og russisk. I en prosesjon under Offertoriet skal fem gutter og fem piker fra de fem verdensdeler delta.

* Det Lutherske Verdensforbundet sendte følgende observatører til Rom: biskop Sven Silén, Västerås, professor Vilmos Vatja, Strassburg, professor K. E. Skydsgard, København og dr. Warren av A. Quanbeck, Minnesota.

Finnlands lutherske kirke sender for første gang en observatør til Konsilet, dr. Seppo Tinone.

De reformerte kirkenes verdensforbund har tatt ut tre offisielle observatører, pastor R. Davidson, Kanada, professor J. Reid, Skottland og professor Sublicia, Italia.

KATOLSK FORUM ÅPNER MED KAFKA

Franz Kafka.

Franz Kafkas berømte roman «Prosesen» er et hovedverk i vår tids litteratur — en merkelig symbolsk skildring av menneskets ensomhet i den moderne livsform. I høst er den blitt aktuell igjen, ved at en fransk dramatisering av verket oppføres på Det Norske Teatret, i en omstridt forestilling som tildels har vært kritisert for å fjerne seg for sterkt fra Kafkas atmosfære.

Tirsdag 28. september kl. 20 taler pater Hallvard Rieber-Mohn om «Franz Kafka og menneskets ensomhet».

*

Mellom den tyske reformator Martin Luther og den franske karmelitternonnen Thérèse av Lisieux synes der ikke å være mange berøringspunkter. En nærmere analyse av deres verker viser ikke desto mindre en forbausende likhet i forståelsen av sentrale ledd i den kristne tro, ikke minst i erkjennelsen av at «alt er nåde».

Tirsdag 5. oktober kl. 20 taler pater Finn Thorn om «Luther og Thérèse av Lisieux».

STAVANGER		
JOHAN JOHNSEN & SØNNER Blikk- og Kobberslagerforretning Tlf. 23 438		
OLAF L. MÜLLER Sykeartikler Drogeri og Parfymeri Stavanger	MOES AKTIETRYKKERI Stavanger	LARS M. BJØRNSEN A/S Malervarer. Kjemikalier. Vaskeartikler. Leketøy. Skagen 6 Sentralbord 21 507
Sengeutstyr og Hvitevarer <i>Norem Baade's</i>	TEKNISK BUREAU A/S Tlf. 27 030 - Stavanger	Stavanger Likkistefabrikk & Begravelsesbyrå Jacob O. Krefting, If. 20 433 Magnus Madsen > 27 194
GULLKANT kaffe fra FRED. HANSEN	HELGE HELGESEN Slakterforretning Pedersgt. 7 Tlf. 22 919	<i>Frue Meieri</i> STAVANGER
JOHAN FOSSE Musikkforretning STAVANGER	STAVANGER PLISSEFORRETNING Kjoler Bluser Undertøy	KROGH & PEDERSEN A/S Spesialitet kaffe STAVANGER
 PARKEN Bok og papir BERGE OG TJELFLAAT Kongensgt. 24 - Stavanger	ROGALAND FISKESALGSLAG S/L Kontor og Lager If. 29 029 Detaljutsalg > 25 409	ISACH ANDREASSEN JERNVARER - VERKTØY - KJØKKENUTSTYR Søregt. 7, Stavanger

OBS: Bestilling på abonnement, annonser, og henvendelser vedr. adresseforandring, kontingent o.l. bes vennligst rettet til bladets ekspedisjon: St. Olav Bokhandel, Akersv. 5, Oslo. Tlf. 42 31 70.

OSLO

C. Tennant Sons & Co. A.s

Tollbodgaten 27 - Oslo - Telefon 42 18 94

MALERMESTER

Otto Foerster

utfører allslags maler- og tapetserarbeide.

Tlf. 21 69 06

HVA ER UNDERFORSIKRING?

Hvis forsikringssummen er lavere enn verdien av Deres innbo risikerer De å ikke få full erstatning. La ikke dette hende Dem.

Gulli & Rokk

ASSURANSE

Stortingsgt. 22 - Sentralbord 33 44 00
OSLO

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRÅ

Ullevålsvn. 1 - Oslo

Tlf. 33 23 34 - 43 22 36

Privat 55 77 87 - 69 43 72

THRONSEN & CO.
BOKTRYKKERI

Bernh. Getzgate 3b, Oslo

Telefon 33 18 34 - 33 32 37

WISBECH

MAJORSTUA - OSLO
MASKIN- OG ELEKTROTEKNISKE
FABRIKKER

Spesialforretning i
RUSTFRITT STÅL
for sykehusene

KNUT JUUL CHRISTIANSEN

Stortingsplass 7 II

Tlf. 33 36 24 - Oslo

Tlfgr.adr.: RUSTFRIKNUT

*Våre annonsører
er gode firmaer!*

Allslags snekkerarbeid utføres

REIDAR MYRVOLD & SØNN

Gladsvei 23, Grefsen

Tlf. 21 18 32

Melitta
KAFFEFILTER

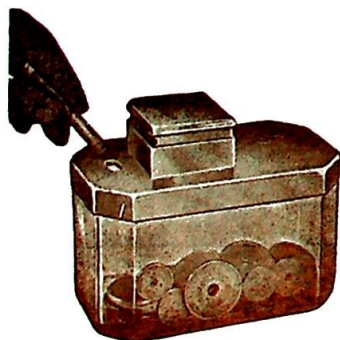
KAFFETRAKTER

og ekstra fin snusmalt
kaffe gir

BEDRE KAFFE

DRØYERE KAFFE

Å SPARE ER EN VANE-
SAK, EN VILJESAK, EN
KARAKTERSAK

« KLAR »

Fåes i banker over hele landet

Johan Olsen & Sønner

Entreprenørforretning

Etabl. 1896

KONGENSGT. 17 VII - SENTRALBORD 42 99 90